

Navnet Jesus

I Det Nye Testamente er Jesus-navnet et personnavn, men et navn med kristologiske overtoner – dén Jesus, der tales om, er dén Herrens engel har præsenteret som ham, der skal frelse fra synd.

Uanset hvad kristendommens hovedperson hed, må man gå ud fra, at de første disciples oplevelse af hans navn er blevet påvirket af deres samvær med ham. Ikke mindst hans opstandelse har her været en afgørende faktor. Man kan dårligt tænke sig, at de har oplevet hans navn som neutralt efter den begivenhed.

Oplevelsen af et navn påvirkes nemlig af navnbærerens historie. I maj 1945 var der næppe nogen dansker, der ville give deres barn navnet Adolf. Selv om det da er et udmærket navn. Og de bedste forældre, der synes, at deres barnebarn har fået et rædselsfuldt navn, skifter hurtigt mening. De kommer nemlig til at holde af deres barnebarn, og det påvirker deres oplevelse af navnet, hvorefter de hurtigt glemmer, at de først slet ikke kunne udstå navnet.

Når vi drages af Jesus-navnet, er det, fordi navnbæreren drager os – hans historie, dét der fortælles om ham, dét han har gjort for os. Omvendt, når fx mange jøder op gennem historien har smædet Jesus-navnet, hænger det sammen med, at navnbærerens historie, Jesus historie, er påvirket af dem, som

havde hans navn på deres læber, nemlig de kristne, som gjorde så meget ondt mod det jødiske folk. I Jesu navn.

Jesus hed Jeshua

Hvad Jesus hed på hebraisk, kan man udtale sig om med meget stor sikkerhed. Han hed *Jeshua*. Det var en kortform af navnet *Jehoshua*, som vi almindeligvis gengiver med Josva. Den første, der hed det i den bibelske historie, var ham, der førte Israels folk ind i det forjættede land. Ved vor tidsregnings begyndelse brugte man ikke den lange form som personnavn, men derimod kortformen. Det er der mange kilder, der vidner om. Inskriptionen fra vor tidsregnings begyndelse peger også på, at navnet Jeshua dengang var et ganske almindeligt drengenavn. Nogle kristne i dag studser over det, men det er der nu ingen grund til. Jesu gerning bliver ikke mindre af den grund.

Hebraiske navne har mening

Hebraiske navne har almindeligvis mening. Sådan er det også med navnet Jeshua. Det betyder noget i retning af: den, ved hvem Herren frelser. En sagligt korrekt gengivelse er: Herrens frelse.

I Det Nye Testamente anvendes Jesus-navnet i hundredevis af gange, men kun et sted gives en forklaring på, hvad det egentlig betyder. Det er i Matthæusevangeliets første kapitel, vers 21. Her byder Herrens engel Josef, at han skal give Marias barn navnet Jesus. Som det siges: »Hun skal føde en søn, og du skal give ham navnet Jesus; for han skal frelse sit folk fra deres synder.«

Herrens engel taler naturligvis hebraisk. Hvad ellers? Tilbageoversætter man de græske ord, findes der et ordspil på hebraisk: Jeshua joshia, dvs. Jesus skal frelse. Egentlig behøvede Herrens engel ikke at have sagt mere, dersom hensigten alene havde været at afdække betydningen af navnet.

Tilføjjelsen »fra deres synder« er derfor vigtig. Hermed angives nemlig ar-

ten af den frelse, som Jesus skal bringe. Uden denne præcisering kunne man have troet, at Jesus skulle være den, der for eksempel skulle frelse sit folk fra den romerske besættelsesmagt.

Indholdet af Jesus-navnet samt den forklarende tilføjelse kan dårligt overbetones, dersom man vil have noget at vide om, hvad kristentro er for noget.

Men lad os nu se på spørgsmålet fra en lidt anden vinkel.

Hvem er Jesus – spørgsmålet?

Som sagt var Jesus-navnet almindeligt. Når folk talte om Jesus i fx Kapernaum

eller Jerusalem, kaldte man ham ofte Jesus af Nazaret! Med denne geografiske betegnelse kunne man identificere ham. Selvfølgelig kunne der godt være andre i Nazaret med samme navn, men de var i denne sammenhæng uinteressante.

På et tidligt tidspunkt har folk stillet spørgsmålet til de troende: Hvem er Jesus? Og de troende har svaret: Han er Kristus, han er Guds søn, han er Herrens lidende tjener, han er Herren. Disse betegnelser – og mange andre kunne nævnes – kaldes kristologiske betegnelser eller titler.

Et »Hvem er Jesus«-spørgsmål besvares således med en kristologisk betegnelse. På spørgsmålsstillernes læber er Jesus-navnet nogenlunde neutralt.

Hvem er Kristus – spørgsmålet?

På et tidligt tidspunkt har ikke-troende hørt, at de troende har talt om Kristus, om Guds søn, om Herrens lidende tjener, om Herren osv. Det har fremkaldt spørgsmålet: Hvem er denne Kristus, hvem er denne Guds søn osv. Svaret har lydt: Det er *Jesus!* På læberne af

dem, der giver dette svar, er Jesus navnet *ikke* neutralt. Det har skiftet valør.

Et »Hvem er Kristus«-spørgsmål besvares med Jesus. Dermed har Jesus-navnet fået nogle overtoner. I NT er Jesus-navnet fortsat et personnavn, men et navn med kristologiske overtoner. I hvert fald skinner det flere steder tydeligt igennem i Matthæusevangeliet. Den Jesus, der tales om, er hele tiden den, som Herrens engel har præsenteret som ham, der skal frelse fra synd.

En ekstra Jesus

Jeg har ikke talt efter, hvor mange gange Jesus-navnet findes i Det Nye Testamente i den nye oversættelse. Men én ting er sikkert: Jesus-navnet er anvendt flere gang om Jesus af Nazaret end i den tidligere oversættelse. Når der i den græske grundtekst står »hans«, har oversætterne nemlig undertiden valgt at gengive det med »Jesus«. Det har man gjort for at hjælpe læseren. Det kan næppe forarge nogen.

Derimod kan det måske undre nogen, at der er kommet en ekstra Jesus til i den nye oversættelse. Nu hedder Ba-

rabas – han, som blev løsladt i stedet for Jesus – også Jesus.

Matthæusevangeliet 27,15-17 lyder nu: »Under festen plejede statholderen at løslade en fange efter folkets egen vilje. Man havde dengang en meget omtalt fange, som hed Jesus Barabbas. Mens de nu var samlet, spurgte Pilatus dem: »Hvem vil I have, at jeg skal løslade jer, Jesus Barabbas eller Jesus, som kaldes Kristus?«

Naturligvis jonglerer danske bibeloversættere ikke med Jesus-navnet efter forgodtbefindende. Men de, der på internationalt plan har beskæftiget sig med grundtekstens historie, er nået til den opfattelse, at Barabbas kaldes »Jesus Barabbas« i den oprindelige tekst. I mange andre nyere bibeloversættelser har dette fundet et nedslag. I oldkirken var der i øvrigt også nogle, der mente dette.

To Jesus'er at vælge imellem

De to Jesus'er foran Pilatus er værd at tænke over. Her stod altså Jesus Barabbas og Jesus, som kaldes Kristus. De religiøse ledere fik folkeskaren til at vælge den forkerte Jesus. Scenen med de to personer for Pilatus bliver desto mere virkningsfuld, når begge personer hed Jesus. Man valgte den forkerte. Han, der ikke kan frelse fra synd.

I øvrigt er det vel sådan, at der altid er flere Jesus'er at vælge imellem. Eller i det mindste flere billeder af Jesus. Nogle af disse Jesus-billeder præsenteres vi for af andre. Andre Jesus-billeder producerer vi selv. Nogle er mere ufarlige end andre.

Fra første kapitel i Matthæusevangeliet har Herrens engel hjulpet os til at se, hvilken Jesus vi skal vælge. Den Jeshua, som kan frelse fra synd.

Skal man med ét ord sige, hvad kristendom og kristentro er for noget, skal man pege på Jesus-navnet, sådan som det er forklaret i Matthæusevangeliet 1,21.

Han kom for at frelse. Frelse fra synd.

Teol. dr. Kai Kjær-Hansen, Lystrup

Foto: Fra filmen »Jesus af Nazareth«

